

Bez zastrzeżeń formalno-prawnych
Zbigniew Czerwikowski - adwokat

Uchwała Nr XL/254/2018
Rady Gminy Brzuze
z dnia 14 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 - 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, 2232) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brzuze.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
GMINY BRZUZE

Krzysztof Budziński

Załącznik do Uchwały Nr XL/254/2018

Rady Gminy Brzuze

z dnia 14.03.2018 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
NA LATA 2018-2021**

Brzuze 2018

Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

W drodze do przemocy zdefiniowanej w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy jako umyślne działanie pojawia się złość- uczucie związane z mobilizacją energii pojawiającej się w sytuacjach, w których sprawca napotyka na przeszkodę w osiągnięciu ważnego celu. Sposobem wyrażania złości jest świadome i zamierzone używanie przez sprawcę siły fizycznej lub psychicznej wobec osoby nie mającej zdolności do skutecznej obrony zwanej agresją. W szczególnych warunkach agresja przeraża się w przemoc. Sprawca wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą poddaje ją przez dłuższy czas negatywnym działaniom naruszającym jej godność, nietykalność cielesną narażając tę osobę na niebezpieczeństwo utraty zdrowia i życia. U sprawców przemocy przez lata dochodzi do obniżania się granicy poczucia odpowiedzialności za własne działania i skłonności do poczynań społecznych a przede wszystkim do utrwalania agresywnych zachowań.

U ofiar przemocy ciągle poniżanie, upokarzanie, lęk i smutek doprowadza do izolacji, obniżenia samooceny i trudności w nawiązywaniu kontaktów społecznych. Odbudowywanie poczucia własnej wartości przez ofiarę przemocy wymaga wsparcia, zrozumienia, akceptacji ze strony rodziny. Świadkowie przemocy często nie zdają sobie sprawy z wagi problemu. Z jednej strony odczuwają współczucie dla ofiar i chęć pomocy, z drugiej zaś strony odczuwają lęk przed sprawcą i obawę zostania kolejną jego ofiarą. Świadkowie przemocy, którzy nie potrafili się jej skutecznie przeciwstawić często latami przechowują poczucie winy, uczą się bierności, bezradności i niereagowania w trudnych sytuacjach.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i

seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna- jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna- to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych,
3. Przemoc psychiczna- to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu,
4. Przemoc ekonomiczna- to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniechanie- to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu Karnego (Dz.U. z 1997 r., Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Artykuł 207 Kodeksu Karnego, który stanowi:

„§1. Kto znęca się lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w gminie Brzuze ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2018-2021. W przypadku zaistniałych konieczności wynikających z potrzeb środowiska gminy Brzuze zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- Programem Przeciwdziałania Przemocy i Wspierania Osób w Kryzysie w Powiecie Rypińskim z 2017 roku,

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzuze na lata 2014-2020,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- **Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r., poz. 1769, 1985)
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r., poz. 310).

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Brzuze.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych przez samorząd gminy działań niezbędne jest dokonanie diagnozy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2017 r. Gmina Brzuze liczyła 5522 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rypinie wyniosła 228 osób, z czego 34 posiadały prawo do zasiłku dla bezrobotnych, w tym 160 kobiet- 27 pobierało zasiłek dla bezrobotnych, 68 mężczyzn- 7 posiadało prawo do zasiłku.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy Brzuze w roku 2017 przeprowadzonych zostało 88 interwencji Policji w przypadkach stosowania przemocy w rodzinie, założonych zostało 13 „Niebieskich Kart”, które przesłane zostały do Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2017 roku przeprowadzonych zostało 41 rozmów motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, 4 osoby podjęły leczenie odwykowe na Oddziale Leczenia Uzależnień w Czerniewicach.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 31.12.2017 r. – 18,2 % ludności gminy korzystało z zasiłków pomocy społecznej.

W szkołach na terenie Gminy Brzuze zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Główny cel Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

- 1) Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Brzuze
- 2) Zwiększenie skuteczności działań interwencyjno- korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) Zwiększenie skali pomocy i ochrony ofiar doznających przemocy w rodzinie.

Cele główne Programu realizowane będą przez:

- 1) Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) Diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Brzuze,
- 3) Podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 4) Udzielanie pomocy ofiarom doznającym przemocy w rodzinie,
- 5) Oddziaływanie korekcyjno- terapeutyczne na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu.

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem istnienia przemocy w rodzinie,
- 2) Promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 3) Edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 4) Działania interdyscyplinarne skierowane do sprawców przemocy.

IV. Zasoby Gminy Brzuze w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie- specjaliści z różnych dziedzin.
2. Instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie,
3. Instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Komenda Powiatowa Policji,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki oświatowo- wychowawcze na terenie gminy Brzuze,
- Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Organizacje pozarządowe- Stowarzyszenia,
- Parafie,
- Inne.

V. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- Wsparcie działań instytucji przy współpracy samorządu gminny,
- Dobra znajomość środowiska gminy przez pracowników socjalnych,
- Dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- Otwartość i chęć współpracy specjalistów jak i członków rodziny,
- Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu przez osoby doznające przemocy.

VI. Zagrożenia w realizacji Programu:

- Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,
- Brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- Ubóstwo,
- Brak infrastruktury socjalnej w gminie (mieszkań chronionych, świetlic wsparcia dziennego),
- Brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego (praca bez wynagrodzenia),

VII. Realizacja 1 celu Programu.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Brzuze.

Działania dla samorządu:

1. Określenie w drodze uchwały trybu i sposobu powołania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Gminy.

2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
Podmiot realizujący działanie:
 - Wójt gminy.
3. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego z:
 - Pracownikami socjalnymi,
 - Przedstawicielami oświaty,
 - Przedstawicielami policji,
 - Kuratorami sądowymi,
 - Członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - Przedstawicielami ochrony zdrowia,
 - Przedstawicielami organizacji pozarządowych,
 - Innymi, w zależności od zasobów,
4. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego:
 - Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
 - Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
 - Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
 - Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
 - Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
 - Podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
 - Inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
 - Udział w działaniach edukacyjno- informacyjnych.
5. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:
 - Propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy,
 - Obalanie mitów na temat przemocy w rodzinie,
 - Szkolenia na temat przemocy w rodzinie,
 - Prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
 - Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
 - Organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
 - Dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,

- Organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy- Gminny Przegląd Szkolnych Teatrów Profilaktycznych „Stop Przemocy w Rodzinie”,

Podmioty realizujące działanie:

- Placówki oświatowo- wychowawcze,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Inne, w zależności od zasobów gminy.

Realizacja 2 celu Programu:

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania dla samorządu:

1. Izolowanie sprawców przemocy od ich ofiar (kierowanie sprawy do Sądu).
2. Kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych.
3. Prowadzenie rozmów motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc domową.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego ws. obowiązkowego poddania się leczeniu odwykowemu w związku ze stosowaniem przemocy domowe.

Podmioty realizujące działanie:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny.

Realizacja 3 celu Programu:

Zwiększenie pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.

Działania dla samorządu:

1. Finansowanie mieszkania interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy w Rypinie,
2. Dofinansowanie działalności punktu informacyjno- konsultacyjnego:
 - Zatrudnienie specjalisty socjoterapeuty w punkcie informacyjno- konsultacyjnym,
 - Zatrudnienie prawnika w punkcie informacyjno- konsultacyjnym,

- Udzielanie informacji na temat uzyskania zaświadczenia (obdukcji lekarskiej),
- Udzielenie informacji poprzez stronę internetową i tablice informacyjne na temat uzyskania bezpiecznego schronienia dla osób dotkniętych przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej lub w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
- Udzielanie informacji dla mieszkańców gminy na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
- Podanie do publicznej wiadomości numeru telefonu zaufania dla ofiar przemocy domowej „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

Podmiot realizujący działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej.

3. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- Podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
- Przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Przedstawiciele oświaty,

4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Policja,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej.

Sprawozdawczość

Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzuzem do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Wójtowi Gminy Brzuze sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Brzuze, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

PRZEWODNICZĄCY RADY
GMINY BRZUZE
Krzysztof Białziński

